RP.63.46.2026

Gdańsk, dnia 3 lipca 2026 r.

Pan
Jarosław Karnath
Starosta Powiatu Gdańskiego
Pani
Weronika Wróbel
Wicestarosta Powiatu Gdańskiego
ul. Wojska Polskiego 16
83 – 000 Pruszcz Gdański

Szanowni Państwo Starostowie,

w odpowiedzi na Państwa wniosek z dnia 19 czerwca 2026 r., doręczony do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku w tożsamej dacie, dotyczący problematyki związanej z zaciąganiem zobowiązań finansowych przez jednostkę samorządu terytorialnego w przypadku udzielania zamówienia publicznego, w którym przewidziano prawo opcji, uprzejmie wskazuję, co następuje.

W ocenie tut. Izby stanowisko przedstawione w treści Państwa wystąpienia należy uznać za prawidłowe. W literaturze przedmiotu przyjmuje się, że prawo opcji definiuje się jako jednostronne uprawnienie zamawiającego do kształtowania zakresu zamówienia, polegające na możliwości rozszerzenia zamówienia podstawowego o określone usługi, roboty budowlane lub dostawy, których potrzeba wykonania może pojawić się na etapie realizacji zamówienia. Podkreśla się również, że skorzystanie z prawa opcji nie stanowi zmiany umowy, lecz jest realizacją umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie warunków w niej ustalonych, poprzez złożenie przez zamawiającego pisemnego oświadczenia woli w przedmiocie skorzystania z prawa opcji, w określonym przez opcję zakresie. Opcja pozwala na zaspokajanie rzeczywistych potrzeb zamawiającego, które pojawiają się na etapie wykonania zamówienia i które związane są z jego wykonaniem, a których wystąpienie nie mogło być sprecyzowane w zamówieniu podstawowym przed wszczęciem postępowania o udzielenie tego zamówienia. W literaturze przedmiotu zgodnie przyjmuje się, że zamawiający zastrzegając opcję nie musi posiadać środków na jej sfinansowanie w momencie otwarcia ofert. Z istoty opcji wynika, że jest ona zdarzeniem przyszłym i niepewnym, a okoliczności uzasadniające skorzystanie z niej mogą ujawnić się dopiero na etapie realizacji umowy (*vide*: *M. Jaworska* [w:] *M. Jaworska* (red.), Prawo zamówień publicznych. Komentarz, wyd. 7, 2026, art. 441, Nb 2., *Legalis*).

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl

Z tych względów, w ocenie tut. Izby, zgodzić należy się z poglądem, że zawarcie umowy z prawem opcji, w której określona jest wysokość wynagrodzenia należnego wykonawcy za wykonanie przedmiotu umowy odrębnie za wykonanie zamówienia podstawowego i odrębnie w zakresie zamówienia objętego prawem opcji, skutkować będzie zaciągnięciem zobowiązania finansowego wyłącznie w zakresie zapłaty wynagrodzenia za wykonanie zamówienia podstawowego.

Z uwagi na to, że zaciągnięcie zobowiązania w zakresie zamówienia objętego prawem opcji następuje dopiero z chwilą złożenia przez zamawiającego jednostronnego oświadczenia o skorzystaniu z prawa opcji, na etapie podpisania umowy w budżecie oraz w wieloletniej prognozie finansowej (w przypadku zadania, którego okres realizacji przekracza rok budżetowy, czyli zadania wieloletniego) powinny być zabezpieczone środki w wysokości wartości zamówienia podstawowego. Zaznaczyć przy tym należy, że jeżeli wolą zamawiającego będzie skorzystanie z zamówienia objętego prawem opcji, wówczas winien zabezpieczyć środki na ten cel w budżecie i w wieloletniej prognozie finansowej (w przypadku zadania wieloletniego) przed złożeniem tego oświadczenia.

Mając na względzie, że zastrzeżenie w umowie prawa opcji samo w sobie nie wywołuje skutków finansowych, na etapie zawierania umowy, ujętej w umowie wartości wynagrodzenia objętego prawem opcji nie ewidencjonuje się w księgach rachunkowych w ewidencji pozabilansowej.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że wyjaśnienia udzielane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Gdańsku powinny zostać potraktowane wyłącznie jako stanowisko tut. Izby, które nie jest wiążące zarówno dla wnioskującego o udzielenie wyjaśnienia w sprawie stosowania przepisów o finansach publicznych, jak i również dla organów rozstrzygających w indywidualnych sprawach. Regionalne izby obrachunkowe nie posiadają bowiem uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa, lecz jedynie do ogólnej interpretacji przepisów związanych z funkcjonowaniem finansów publicznych.

Z poważaniem

Luiza Budner – Iwanicka
Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Gdańsku

Do wiadomości:
1) członkowie Kolegium w/m,
2) Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej w/m,
3) Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w/m.
Publikacja:
Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl